

գային Բարձրագոյն Ժողովոյն մէջ կը գտնուին ներքին թշնամիներ, վայրագ սասիներ, որք կը ջանան իւր անունն ու պատիւն արատաւորել, այնպիսի ստայոգ, յուգայական և բմածին զբոսարտութիւններ ստեղծաբանելով, որք Միաբանութեանս մօրէն անգամ անցած չեն, թող թէ բանիւ և գործով յայտնուած ։

Արդ՝ Ս. Աթոռոյս Վարչութիւնն սաստկապէս կը բողբէ այս անխիղճ զբոսարտաց դէմ եւ կը պահանջէ, եթէ կարող են, թող վաւերական փաստերով ապացուցանեն իրենց անհեթեթ զբոսարտութիւններն, զորս արտայայտած են Աղգային Երեսփոխանական Ժողովոյ մէջ. ապա թէ ոչ յաւիտեան անջինջ պիտի մնայ իրենց ճակտին վերայ բանտարկութեան, սրտութեան և աղգամատնութեան այն սեռաւ կնիքն, զոր ջանացած են անխորհրդօրէն դրոշմել ՚ի ճակատ Միաբանական Ուխտիս, որ ոչ միայն թշնամական խղրտումներ ունեցած չէ Ս. Էջմիածնի Մայր Աթոռոյն դէմ, այլ շարունակ աղօթած է և կ'աղօթէ, շարունակ հայցած է և կը հայցէ յԱստուծոյ, որ իւր հզօր Աջն կարկառէ և զօրացնէ այն Հանրական Ս. Աթոռն Արարատեան, որ մեր վաղեմի փառաց միակ պարծանքն է, մեր Աղգայնութեան և Քրիստոնէութեան բազմադարեան Վառարանն, մեր Հայրենի յիշատակարանաց ամենէն նշանաւորն, ամենէն նուիրականն և ամենէն խանդաւառականն ։

Ս. Աթոռոյս Վարչութիւնն սոյն պաշտօնական Յայտարարութեան հետ միասին որոշք կը համարի նաեւ իւր խորին գոհունակութիւնն մատուցանել Աղգային այն Լրագիրներուն, որոնք պաշտպանած են Ս. Աթոռոյս պատիւն ընդդէմ յանիրաւի թշնամանաց, եւ

իւր դառն ցաւն կը յայտնէ այն Լրագիրներուն, որոնք միամտաբար արձագանգ եղած են երեսփոխանաց ու մանց զբոսարտութեանց, առանց ըստուգելու և հիմնովին տեղեկանալու. իսկ առհասարակ ամեն Լրագիրներէն կը խնդրէ յատկապէս իւրեանց էջերուն մէջ առնուլ սոյն Յայտարարութիւնն ՚ի հերքումն զբոսարտութեանց եւ ՚ի պաշտպանութիւն ճշմարտութեան և անմեղութեան ։

ԴԷԼ. 30. 1875.

ԵՐԴՈՒՄՆ Ի ՌԻԻՏԼԻ

ԱՅն երկիրն, որ այսօր Զուեցերիա կ'անուանի, մասն էր Բուրգոյնի թագաւորութեան, որ մետասաներորդ դարու մէջ քայքայեցաւ ։ Այն ժամանակէն ՚ի վեր Զուիցերիոյ Նահանգներէն շատերն Գերմանիոյ կայսերաց անուանական գերիշխանութիւնն ճանաչելով հանդերձ՝ անկախ եղան ։ Երեքտասաներորդ դարուն վերջերը սոյն երկրի իշխաններէն մին, այն է Հաբսբուրգի կոմսն Ռօդոլֆ, կայսր ընտրուելով ջանաց մօտաւորնահանգներն կացուցանել ընդ ծառայութեամբ իւր ժառանգական իշխանութեան ։ Իսկ նորա որդին Ալբերտ, իր մէն յետոյ կայսր ընտրուելով՝ բոլորովին ծանրացոյց ծառայութեան լուծըն և սկսաւ անգութ կերպիւ նեղել և հարստահարել Նահանգներն ։ Ալբերտի կարգած նահանգապետներն սկսան այնպիսի դժնդակ վայրենութիւններ գործ դնել, որ Ուրի, Շվից և Ունդերվալդ Նահանգներու բնակիչներն վճռեցին, որ նահանգապետներն իրենց երկրէն հալածեն ։

Ունդերվալդյին Մեկթմալ կամելով իւր հօր վրէժն առնուլ, զոր Աւստրիացի նահանգապետն սոսկալի տանջանքով կեանքէ զրաւած էր, միաբանեցաւ Ֆիւրստի հետ, որ Ուրի նահանգէն էր, եւ Սաօֆաշէրի հետ, որ Շվիցէն էր:

Սոքա երեքեան, 1307 ին, Գեկտեմբերի 8 ին, գիշերուան մէջ, ժողովեցան Ռիւտլի անուանեալ մարգագետնի վերայ: Իւրաքանչիւրն բերած էր իւր հետ իւր երկրացիներէն տասն հոգի եւս: Երեքն միասին երգուեցան եւ ուխտեցին առաջի Աստուծոյ՝ կամ ազատել իրենց հայրենիքն կամ մեռնել, յետոյ իրենց երեսուն ընկերքն եւս նոյն երգմամբ ուխտեցին:

Ռիւտլիի մէջ Հելուետիոյ կամ Զոււեցերիոյ ազատութեան երեք հիմնադրաց միաբանութեամբ կատարուած սոյն հռչակաւոր երգումն արդիւնաւոր հետեւանքներ ունեցաւ:

Վիլհելմ Տէյն, որ սոյն միութեան մէջ գտնուած չէր, հրաշալի կերպիւ ազատուելով Աւստրիացի Գեսլէր նահանգապետի մոլեգին կատաղութենէն, սպանած էր զնոյն ինքն Գեսլէր Գիւսնախտի մօտ:

Յունուարի 1 ին ուխտադիրներն պաշտօնեցին Աւստրիացւոց գրաւած երեք ամրոցներն: Նահանգապետներն յետ քաջուեցան: Ոչ մի կաթիլ արիւն չը թափուեցաւ եւ յաղթողաց ձեռքով վառուած ուրախութեան երկու կըրակներն սկսան փայլիլ ի հեռուստ Ալպեան լեռանց վերայ:

Ալբերտ կայսրն, Հաբսբուրգի ամբողջի հանգէպ սպանուելով իւր մի աղագականէն, որոյ ժառանգութիւնն աւիրաւութեամբ յախշտակած էր, նորա օրդին Լէոպոլդ Աւստրիացին մեծ բանալաւ արշաւեց Զուլիցերիոյ վերայ եւ փորձ փորձեց կրկին ընդ իշխանու-

թեամբ գրաւել, բայց Մորգատէնի պատերազմին մէջ յաղթուեցաւ եւ այնուհետեւ բոլորովին ապահովեցաւ Հելուետիական Հասարակապետութեան անկախութիւնն:

Այսօր, երբ ճանապարհորդն կը շրջագայի Քատր - Կանտօնի (Զորս - Նահանգաց) Լճի շրջագայքն, մի մարգագետնի մէջ եւ պտղաւէտ ծառերով հովանաւորեալ մի տան մօտ կը տեսնէ երեք աղբիւրներ, որք Սուրբ Կ'անուանին. վասն զի աւանդութիւնն կը պատմէ թէ՛ սոյն աղբիւրներն այն վայրիկներն բղխեցան, երբ Զուլիցերիոյ Ազատութեան երեք Հիմնադիրներն իրենց հռչակաւոր երգումն արտասանեցին: Այս մարգագետինն կամ դաշտն է ահա, որ կը կոչուի Գրիւտլի կամ Ռիւտլի:

Ո Ի Խ Տ

Ի Ս. ԲԵԹԼԵՀԷՄ

Ե Ի Ի ՇՐՋԱԿԱՅՍ ՆՈՐԻՆ

ՍՅՆ վերնագրով հրատարակութիւն մի անցաւ մեր ձեռքն, 30 քառածալ երեսէ բաղկացեալ, որ առաջ Յունարէն հրատարակուած է եւ ապա 1868 ին Ռուսերէն թարգմանուած եւ տպագրուած է Լէյպցիգի մէջ: Ռուսերէն հրատարակութեան վերայ յատկապէս նշանակուած է - «Յանկացող Ռուս ուխտաւորն կարող է ստանալ Յունաց Ս. Յարութեան տեսչէն կամ Բեթլէհէմի վանքէն»:

Սոյն հրատարակութեան հեղինակըն է Բենիամին Խօաննիդիս, որ վախճանեցաւ անցեալ ամսոյն մէջ: Սա էր